

SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓ — JOGALKOTÁS ÉS SZAKPOLITIKA

Döntéshozóknak

Rendszerszintű felelősség — jog, intézmény, finanszírozás, adat

A jó törvény végrehajtás nélkül kevés · Intézmény és finanszírozás · Adat és mérés · Nemzetközi kötelezettség

A párkapcsolati erőszak nem magánügy és nem egyéni tragédiák összessége, hanem mérhető, megelőzhető közügy — amelynek kezelése rendszerszintű döntéseken múlik.

A döntéshozó nem esetet kezel, hanem keretet ad: jogszabályt, intézményt, finanszírozást, adatot. A jó szándék és a jó törvény is kevés, ha a végrehajtás és az erőforrás hiányzik mögüle.

01

MIÉRT KÖZÜGY?

- A párkapcsolati erőszak és a nők elleni erőszak az egyik legelterjedtebb emberi jogi jogsértés Európában; a hazai és uniós felmérések szerint a nők jelentős részét érinti élete során. [\[EU GBV Survey 2024\]](#)
- Az erőszak nem véletlenszerű magánügy, hanem mintázott, mérhető és megelőzhető társadalmi jelenség, amely a közegészséget és a közbiztonságot is érinti. [\[WHO\]](#)
- A kezeletlen erőszak államháztartási teher is: egészségügyi, igazságszolgáltatási, szociális és termelés kiesési költségek formájában. Az Európai Nemek Közötti Egyenlőség Intézete (EIGE) becslése szerint a nemi alapú erőszak éves társadalmi költsége az Európai Unióban eléri a 366 milliárd eurót, amelyből mintegy 174 milliárd euró a párkapcsolati erőszakhoz kapcsolódik. A megelőzés és a korai beavatkozás ezekhez képest jellemzően költséghatékonyabb. [\[EIGE 2021\]](#)

366 milliárd €

A nemi alapú erőszak becsült éves társadalmi költsége az EU-ban (EIGE, 2021).

174 milliárd €

ebből párkapcsolati erőszak

- Magyarországot nemzetközi és uniós kötelezettségek terhelik az áldozatvédelem és a megelőzés terén; ezek átültetése és végrehajtása jogalkotói és kormányzati feladat. [\[EU 2024/1385\]](#)
- A gyermek a párkapcsolati erőszak tanújaként is súlyosan érintett — a megelőzés így a következő nemzedék védelmét is jelenti.
- A döntéshozó rendelkezik azokkal az eszközökkel — jog, intézmény, költségvetés, adat —, amelyekkel a jelenség rendszerszinten befolyásolható; ez egyben felelősség is.

A döntéshozó nem esetet kezel és nem áldozatot ment — de ő dönt a jogszabályról, az intézményről, a finanszírozásról és az adatról, amely nélkül a védelem rendszere nem működik.

A védelem ritkán a jogszabály teljes hiányán bukik el — gyakrabban a végrehajtás, az erőforrás és az összehangoltság hiányán. A tipikus töréspontok felismerése a megoldás első lépése.

GYAKORI RENDSZERSZINTŰ HIÁNYOK

- A jó jogszabály és a gyakorlat közötti rés: a távoltartás vagy a védelmi eszköz papíron létezik, de a végrehajtás akadozik.
- Az intézményi kapacitás szűkössége: kevés a férőhely a krízisközpontokban és a menedékházakban.
- A jelzőrendszer széttagsága: az egészségügy, az oktatás, a rendőrség és a szociális szféra nem mindig kapcsolódik össze.
- A szakemberek képzésének és a trauma-informált eljárásnak a hiányosságai.

AMI A KÜLÖNBSEGET ADJA

- Végrehajtás-orientált szabályozás: a jogszabály mellé eljárásrend, felelős, határidő és ellenőrzés.
- Kiszámítható, többéves finanszírozás az intézményrendszernek, nem eseti forrás.
- Összehangolt jelzőrendszer és egyértelmű együttműködési protokollok az ágazatok között.
- Kötelező, rendszeres szakmai képzés és egységes, trauma-informált standardok.

A leggyakoribb hiba nem a rossz szándék, hanem a rendszer széttagsága: jó elemek működnek egymás mellett összehangolatlanul. A döntéshozó ereje épp az összehangolásban van.

A rendszerszintű hatás néhány jól azonosítható ponton keresztül érhető el. Ezek többsége nem új intézmény létrehozását, hanem a meglévők megerősítését és összehangolását igényli.

- Jog és végrehajtás: a meglévő védelmi eszközök (távoltartás, kockázatértékelés) gyakorlati működésének biztosítása, a végrehajtási rés szűkítése. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Intézmény és finanszírozás: kiszámítható, többéves forrás a krízisközpontoknak, menedékházaknak, áldozatsegítésnek — a férőhelyek és a területi lefedettség bővítésével.
- Jelzőrendszer és koordináció: az ágazatok (egészségügy, oktatás, rendőrség, szociális, igazságszolgáltatás) közötti együttműködés intézményesítése, közös protokollokkal.
- Adat és mérés: egységes, a meglévő állami rendszerekre épülő, rendszeres és összevethető adatgyűjtés — amit nem mérünk, azt nem tudjuk kezelni; a mérés a hatékony szakpolitika alapja. [\[EIGE\]](#)
- Szakemberképzés és standardok: kötelező, rendszeres, trauma-informált képzés a jelzőrendszer minden szereplőjének, egységes szakmai sztenderdekkel.
- Nemzetközi kötelezettségek átültetése: az uniós áldozatvédelmi irányelv és a vonatkozó egyezmények tartalmának beépítése a hazai jogba és gyakorlatba. [\[Istanbul – GREVIO\]](#)

A megelőzésért és az áldozatvédelemért elsődlegesen az állam intézményrendszere felel a végrehajtásban; az erőszakért maga az elkövető. A döntéshozó dolga, hogy a rendszer e felelősséget teljesíteni tudja.

- ✗ Az erőszakot magánügyként vagy „családi konfliktusként” kezelni a szakpolitikában.
- ✗ Egyszeri kampánnyal letudni a kérdést, tartós intézményi és finanszírozási háttér nélkül.
- ✗ Jogszabályt alkotni végrehajtási eljárásrend, felelős és forrás nélkül.
- ✗ Az áldozat felelősségét firtatni a kérdés keretezésében („miért nem lépett ki”).

- ✗ Az adatgyűjtést elhanyagolni, majd adat hiányában tagadni a probléma méretét.
- ✗ A jelzőrendszert széttagoltan, ágazati silókban hagyni, koordináció nélkül.
- ✗ A civil és szakmai szervezetek tudását és kapacitását figyelmen kívül hagyni.
- ✗ A megelőzést költségként, nem pedig megtérülő befektetésként kezelni.

05

PRIORITÁSOK — AHOL A LEGTÖBB MÚLIK

A NEMZETKÖZI TAPASZTALAT SZERINT EZEK A LEGNAGYOBB HATÁSÚ BEAVATKOZÁSOK

- Működő, gyorsan elérhető védelmi eszközök (távoltartás) és azok következetes végrehajtása. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Elegendő és kiszámíthatóan finanszírozott férőhely a krízisközpontokban és menedékházakban. [\[Istanbul – GREVIO\]](#)
- A halálos kimenetel kockázati jeleinek (pl. fojtogatás) intézményi felismerése és kezelése. [\[Campbell et al. 2003\]](#)
- Egységes, rendszeres adatgyűjtés és a beavatkozások hatásának mérése. [\[EIGE\]](#)
- Összehangolt, többágazati jelzőrendszer közös protokollokkal és felelősökkel. [\[WHO\]](#)
- A nemzetközi és uniós kötelezettségek tartalmi átültetése a hazai jogba és gyakorlatba. [\[CEDAW GR35\]](#)

A források szűkössége valós korlát — de a leghatékonyabb intézkedések (a végrehajtás javítása, a koordináció, a kockázati jelek felismerése) gyakran nem a legdrágábbak, hanem a legjobban megszervezettek.

06

SZAKMAI HÁTTÉR

Adat, mérés és közegészség

[EU GBV Survey 2024 \(FRA\)](#)

Uniós felmérés a nők elleni erőszak előfordulásáról és mintázatairól.

[EIGE 2021 – The Costs of Gender-Based Violence in the EU](#)

A nemi alapú erőszak éves uniós társadalmi költsége: 366 milliárd euró (ebből 174 mrd a párkapcsolati erőszak).

[EIGE – gender-based violence](#)

Mutatók, adatgyűjtési standardok és szakpolitikai elemzés.

[WHO – Violence against women](#)

A párkapcsolati erőszak mint közegészségügyi kérdés; megelőzés.

Jogi keret, kötelezettség és kockázat

[EU 2024/1385](#)

Uniós áldozatvédelmi irányelv; a tagállami átültetés kerete.

<u>Isztambuli Egyezmény</u>	Megelőzés, védelem, felelősségre vonás — átfogó nemzetközi standard.
<u>Istanbul – GREVIO</u>	A végrehajtás monitorozása; intézményi és finanszírozási elvárások.
<u>CEDAW GR35</u>	Állami kötelezettségek a nők elleni erőszak felszámolásában.
<u>Campbell et al. 2003</u>	Fojtogatás — a gyilkossági kockázat többszörös emelkedése (AJPH).

Megjegyzés: Magyarország az Isztambuli Egyezményt aláírta, de nem ratifikálta. Az abban foglalt megelőzési és áldozatvédelmi célokkal tartalmilag egyező elvárásokat az EU 2024/1385 irányelv és a CEDAW egyezmény is rögzíti, így ezek a hazai jogba átültetendők.

A célzott szakpolitikai vagy szakmai együttműködéshez az áldozatvédelem hazai szereplői és a szakértői szervezetek nyújtanak háttérrel. Az alábbi vonalak az érintettek és a hozzájuk forduló szakemberek számára elérhetők.

OKIT (állami krízis)	06 80 20 55 20
Áldozatsegítő Központ (ÁSK)	116 006
Rendőrség / távoltartás	112
NANE	06 80 505 101
Patent (jogsegély)	06 80 80 80 81

A megelőzésbe és az áldozatvédelembe fektetett forrás megtérül — emberi életben, közbiztonságban és államháztartási költségben egyaránt.

**ETIKUS MUNKAHELY
PROGRAM**
etikusmunkahely.hu